Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Teastas Sóisearach 2013

Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála

Staidéar Gnó

Ardleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2013

STAIDÉAR GNÓ – ARDLEIBHÉAL – PÁIPÉAR I

Réitigh Mholta agus Scéim Mharcála

ROINN A

(80 marc)

Freagair an 20 ceist ar fad. Tá 4 mharc ag gabháil le gach ceist.

1.

Íoc mar a Thuillir
Muirear Sóisialta Uilíoch
Árachas Sóisialta (Sóisialach) Pá-Choibhneasa

2.

IONCAM CAIPITIÚIL: Deontais an AE / Díol cuideachta leathstáit / iasacht
CAITEACHAS CAIPITIÚIL: Scoileanna / ospidéal / bonneagar.

3.

(i) Maoinithe ag
(ii) €300,000
(iii) Caipiteal in Úsáid

4.

Freagra	**Obair**
20 uair	Meánstoc = 30,000 + 15,000/2 = €22,500 $\frac{450,000}{22,500} = 20$

5.

(i) Le feiceáil an ndéanann an fheirm brabús nó caillteanas.
(ii) Le heolas a fháil ar an méid a fhaightear agus a chaitear i rith na bliana.
(iii) Lena ndliteanas cánach a ríomh.
(iv) Le hiarratas a dhéanamh ar dheontais
(v) Le hiarratas a dhéanamh ar iasachtaí.
(vi) Buiséadú / cinnteoireacht / pleanáil / comparáid a dhéanamh.
(vii) Le heolas a fháil ar an méid is fiú an fheirm.

6.

(i) Airgead tirim / Banc
(ii) Díolacháin
(iii) Díolacháin
(iv) Airgead tirim / Banc

7.

Dr	Cuntas Rialúcháin Creidiúnaithe				Sr
Dáta	Sonraí	€	Dáta	Sonraí	€
	Airgead tirim / Banc	**11,900**	**1/s5/2013**	**Iarmhéid t/a**	**4,400**
	Iarmhéid t/s	**1,800**		**Ceannacháin**	**9,300**
		13,700			13,700
			1/6/2013	**Iarmhéid t/a**	1,800

NÓ (Formáid Mhalartach)

Cuntas Rialúcháin Creidiúnaithe				
Dáta	Sonraí	Dr	Sr	Iarmhéid
		€	€	€
1/5/2013	**Iarmhéid**			**4,400**
	Ceannacháin		**9,300**	13,700
	Airgead tirim	**11,900**		**1,800**

8.

(i) Idirlíon / Taighde / Oideachas / Siopadóireacht / Baincéireacht.
(ii) Cumarsáid / Ríomhphost / Skype / FaceBook / Twitter / Litreacha agus Tuairiscí / Próiseáil focal.
(iii) Comhdú / Bunachar Sonraí / Cuntais / Scarbhileoga / Buiséadú.
(iv) Siamsaíocht / Ceol / Scannáin / Teilifís / Cluichí / Grianghraif / Grafaicí.
(v) Fearais Chistine / Téamh Lárnach / Córais Slándála.

9.

	Ráiteas Oibriúcháin	**Clár Comhardaithe**
Trealamh		✓
Ioncam ó Othair	✓	
Stoc d’Ábhair Fiaclóireachta 31/12/2012	✓	✓

10.

(i) Praghas: Tá sé neamhdhleathach praghas bréagach a thabhairt le haghaidh táirge nó seirbhíse.

(ii) Cur síos: Ní mór d'fhógraí gan a bheith bréagach ná éilimh mhíthreoracha a dhéanamh maidir le táirge nó seirbhís e.g. láthair, fad, uaireanta oscailte.

11.

Ó Cuimín Tta – Leabhar Cúnta Ginearálta				
Dáta	Sonraí	F	Dr	Sr
	Banc	LA_1	5,900	
	Foirgnimh	MLG_1	**520,500**	
	Creidiúnaithe	MLC_1		**12,800**
	Gnáth-scairchaipiteal	MLG_2		**513,600**
	Sócmhainní, Fiachais agus Scairchaipiteal Uí Chuimín Tta ar an dáta seo.		**526,400**	**526,400**

12.

Scairshealbhóirí
Stiúrthóir Bainistíochta
An Roinn Airgeadais / Acmhainní Daonna / T&F / TF / Ceannach / Margaíocht / Dáileadh.

13.

	€
Iomlán (gan CBL san áireamh)	900.00
Lascaine Thrádála **15%**	**135.00**
Fo-iomlán	**765.00**
CBL **23%**	**175.95**
Iomlán (CBL san áireamh)	**940.95**

14.

(i) Steirling
(ii) Yen
(iii) Dollar

15. (i)

Freagra = 3%	**Obair** $\frac{255}{8,500} \times \frac{100}{1} = 3\%$

(ii) Praghsinnéacs tomhaltóirí

16.

(i) Sútha Talún
Éadaí Dearthóra
Torthaí Mhargadh na Tuaithe
Ríomhairí
Comhairle airgeadais
Gruagaireacht

(ii) Faigheann an tomhaltóir na hearraí ar phraghas níos saoire.
Faigheann an tomhaltóir earraí/seirbhís atá deartha lena riachtanas a chomhlíonadh
Laghdaíonn an déantóir costais iompair, mhargaíochta agus dáilte.
D'fhéadfadh an déantóir a bheith ábalta praghas níos mó a ghearradh.

17.

B D A

18.

Ó Díoman Tta – Leabhar Aischur Amach						
Dáta	Dáta	Dáta	Dáta	Dáta	Dáta	Dáta
9/5/2013	**Park Ltd**	**10**	MLC 1	12,500	2,875	**15,375**

19.

(i) €16,000
(ii) Tuilleamh Coinnithe / Brabús Coinnithe / Cúlchiste Ioncaim / Iarmhéid Brabúis agus Caillteanais
(iii) €74,000

20.

(i) Ó bhéal (ii) Físeach (iii) Scríofa

Ceist 1: Buiséad Teaghlaigh

1. (A) Ráiteas Comparáide Buiséid le haghaidh theaghlach Uí Fheinneadha don bhliain 2012

IONCAM	**Buiséad Ean – Noll €**	**Iarbhír €**	**Difríocht €**
Tuarastail	42,500	**39,525**	**- 2975**
Sochar leanaí	3,360	**3,108**	**-252**
Ús	200	**194**	**-6**
Eile		**1,000**	**+ 1,000**
IONCAM IOMLÁN	46,060	**43,827**	**- 2,233**
CAITEACHAS			
Seasta			
Morgáiste	12,600	**13,425**	**+ 825**
Árachas gluaisteáin	430	**400**	**-30**
Árachas tí	640	**736**	**+96**
Fo-iomlán	13,670	**14,561**	**+ 891**
Neamhrialta			
Costais teaghlaigh	7,200	**7,740**	**+ 540**
Costais ghluaisteáin	1,800	**2,016**	**+ 216**
Costais éadaí agus bróg	2,050	**2,050**	**0**
Costais solais agus teasa	3,400	**3,544**	**+ 144**
Árachas sláinte	2,300	**2,185**	**- 115**
Fo-iomlán	16,750	**17,535**	**+ 785**
Roghnach			
Costais siamsaíochta	2,400	**1,900**	**-500**
Bronntanais	600	**1,000**	**+ 400**
Laethanta saoire	4,300	**4,042**	**-258**
Fo-iomlán	7,300	**6,942**	**-358**
CAITEACHAS IOMLÁN	37,720	**39,038**	**+ 1,318**
Airgead Tirim Glan	8,340	**4,789**	**-3,551**
Airgead Tirim Tosaigh	1,200	**1,200**	
Airgead Tirim Deiridh	9,540	**5,989**	

Iomlán: 22 marc

Nóta
Ní thugtar aon mharcanna as an Ioncam Iomlán, as Fo-iomlán Caiteachais Sheasta, Neamhrialta agus Roghnaigh.
½ mharc as gach ceann de na figiúirí seo a leanas má tá siad ceart.
8 bhfigiúr Ioncaim, 6 fhigiúr Caiteachais Sheasta, 10 bhfigiúr Caiteachais Neamhrialta, 6 fhigiúr Caiteachais Roghnaigh.
2 mharc as gach figiúr in Airgead Tirim Glan nach mór a bheith ceart.
1 mharc as Airgead Tirim Tosaigh ceart.
2 mharc as Airgead Tirim Deiridh mar atá sa réiteach.
Sa cholún difríochta, ní mór na figiúirí diúltacha a léiriú idir lúibíní ( ) nó le comhartha lúide.

(B)

(i) €9,540 **(2)**
(ii) €8,340 **(2)**
(iii) €1,318 / glac le figiúr an iarrthóra féin. **(2)**
(iv) €5,989 / glac le figiúr an iarrthóra féin. **(2)**
(v) **(2)**

- D'fhéadfaí gur tháinig méadú ar a mbónas cheal éilimh.
- Fuair an tiománaí sealadach láncheadúnas.
- Laghdaigh siad luach a ngluaisteáin nó fuair siad gluaisteán níos lú.
- Fuair siad praghas níos fearr ó ghnólacht árachais iomaíoch.
- Baineadh pointí pionóis as ceadúnas.
- Laghdaíodh leibhéal an chlúdaigh.

(C) (i) **(2 × 3)**

- Íocaíocht "úis amháin" ar a morgáiste a idirbheartú.
- "Géarshiopadóireacht" a dhéanamh chun costais árachais tí / teaghlaigh / solais agus teasa / ghluaisteáin a laghdú
- Caiteachas ar laethanta saoire / bhronntanais / shiamsaíocht (sampla de chaiteachas roghnach) a laghdú
- An t-airgead tirim deiridh a infheistiú.

(ii) Cáin Choinneála ar Ús Taisce (D I R T) **(2)**

Ceist 2: Cuntas Club
(A) (i)

Club Dornálaíochta na Carraige Cuntas Trádála Siopa don bhliain dar chríoch 31/12/2012			
Díolacháin			4,750
Stoc 01/01/2012		1,300	
Móide Ceannacháin		2,900	
		4,200	
Lúide Stoc 31/12/2012		900	3,300
Brabús an tSiopa			1,450

(A) (ii)

Club Dornálaíochta na Carraige Cuntas Ioncaim agus Caiteachais don bhliain dar chríoch 31/12/2012			
Ioncam			
Brabús an tSiopa			1,450
Ioncam ón Tarraingt Téide		3,670	
Lúide Caiteachas ar an Tarraingt Téide		1,590	2,080
Urraíocht Bhliantúil			5,200
Ioncam ó Lató an Chlub		5,900	
Lúide Caiteachas ar Lató an Chlub		4,830	1,070
Síntiúis		7,960	
Lúide Síntiúis réamhíoctha		140	7,820
			17,620
Lúide Caiteachas			
Deisiúcháin ar Dhaingneáin		920	
Trealamh le Dímheas		1,260	
Árachas	6,720		
Lúide Árachas réamhíoctha	840	5,880	
Solas agus Teas	3,625		
Móide Solas agus Teas dlite	325	3,950	
Ilchostais		5,320	17,330
Farasbarr/Barrachas Ioncaim thar Chaiteachas			290

[34 marc]

(B) (i) Ullmhaíonn Cisteoir an Chlub an tuairisc. **(3)**

(ii) D’fhéadfadh an club iarratas a dhéanamh ar dheontas nach gá a aisíoc. D’fhéadfaí é sin a fháil ón gComhairle Spóirt nó ón gCrannchur Náisiúnta.

D’fhéadfadh an club iarratas a dhéanamh ar iasacht phobail mheántéarmach nó fhadtéarmach ón gComhar Creidmheasa áitiúil nó ó institiúid airgeadais a d’fhéadfaí a aisíoc le hús/d’fhéadfadh urrús comhthaobhach a bheith ag teastáil.

D’fhéadfadh an club urraíocht a iarraidh ó ghnóthas áitiúil nó ó dhéirceach áitiúil chun costas na seomraí gléasta a chlúdach. **(1 + 2)**

[6 mharc]
Iomlán: 40 marc

Cuntas Trádála:

Teideal agus Dáta	=	**2 mharc**
6 fhigiúr @ 1 mharc an ceann	=	**6 mharc**

Cuntas Ioncaim agus Caiteachais:

Teideal agus Dáta	=	**2 mharc**
Ceannteideal an Ioncaim	=	**1 mharc**
11 fhigiúr @ 1 mharc an ceann	=	**11 mharc**
Ceannteideal an Chaiteachais	=	**1 mharc**
9 bhfigiúr @ 1 mharc an ceann	=	**9 marc**
1 fhigiúr as barrachas	=	**1 mharc**
An focal 'Barrachas/Farasbarr'	=	**1 mharc**
Iomlán	=	**26 marc**

Ceist 3: Tosca Táirgeachta, Caiteachas Náisiúnta agus Feasacht Eacnamaíochta

(A) (i) Is é is **talamh** ann aon cheo a soláthraíonn an nádúr a úsáidtear i dtáirgeadh earraí agus seirbhísí. Is é **cíos** an luach saothair.

(ii) Is é is **saothar** ann gach iarracht dhaonna a úsáidtear i dtáirgeadh earraí agus seirbhísí. Is é **pá** an luach saothair.

(iii) Is é is **caipiteal** ann aon rud de dhéantús an duine a úsáidtear i dtáirgeadh earraí agus seirbhísí. Is é **ús** an luach saothair.

(iv) Is é **fiontraíocht** an toisc táirgeachta **a chomhcheanglaíonn na tosca eile go léir**, a théann sa seans agus a bhunaíonn gnóthas. Is é **brabús** an luach saothair.

12 mharc

(B) (i)

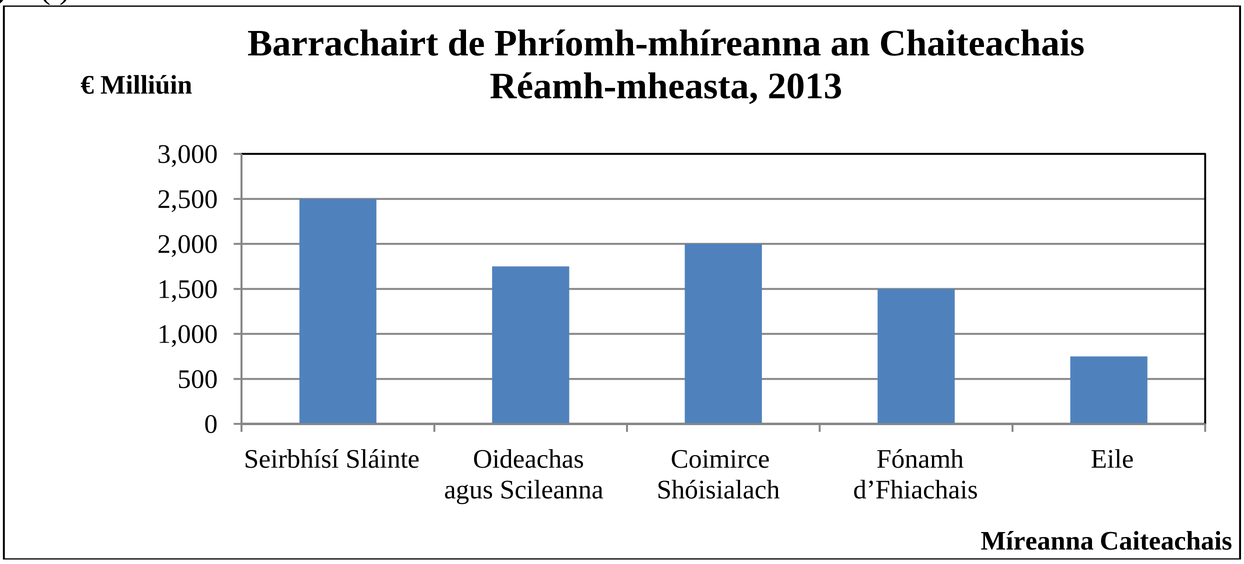

Teideal agus 2 ais **3 @ 1 mharc an ceann** = **3 mharc**
Lipéadaithe **5 @ 1 mharc an ceann** = **5 mharc**
Barraí cearta **5 @ 1 mharc an ceann** = **5 mharc**

(13 mharc)

(B) (ii) Ciallaíonn **Acmhainní Teoranta** nach bhfuil go leor acmhainní ar fáil chun tabhairt faoi gach ní nach mór a dhéanamh. **(3)**

Mar thoradh ar acmhainní teoranta, ní mór roghanna a dhéanamh. Tagraíonn **Deischostas** do roghanna a cailleadh mar thoradh ar chinneadh a rinneadh. **(3)**

(iii) Tarlaíonn **Easnamh sa Bhuiséad** sa chás go sáraíonn caiteachas reatha rialtais ioncam reatha rialtais. **(3)**

(iv) Beidh ar an rialtas

- caiteachas reatha a laghdú, e.g. bille pá na hearnála poiblí
- ioncam reatha a mhéadú trí chánachas méadaithe, e.g. cáin réadmhaoine.
- comhcheangal idir an dá cheann díobh trí ioncam reatha a mhéadú beagáinín agus trí chaiteachas reatha a laghdú beagáinín. **(2 × 3)**

(15 mharc)

[28 marc]

Iomlán: 40 marc

Ceist 4: Árachas

(A) (i)

Árachas Mhic an Bhaird – Foirm Éilimh	
Ainm	**Seán Mac an Iarla (½)**
Seoladh	**An Ché, An Daingean, Co. Chiarraí (½)**
Uimhir Pholasaí	**525921RD (½)**
Slí Bheatha	**Mac Léinn (½)**

Sonraí Caillteanais/Damáiste	
Dáta	**1 Bealtaine 2013 (½)**
Láthair	**Trá Lí, Co. Chiarraí (½)**

Sonraí earraí caillte/damáistithe	Luach (€)	Dáta a Ceannaíodh
iPad le Wi-Fi agus Ceallach (½)	**€569 (½)**	**25 Aibreán 2013 (½)**

Ar tuairiscíodh an caillteanas/damáiste don Gharda Síochána? *(Cuir tic(✓) le Tuairiscíodh nó Níor Tuairiscíodh.)*	Tuairiscíodh	✓	Níor Tuairiscíodh	**(½)**

Má 'Tuairiscíodh', comhlánaigh an roinn seo, le do thoil: ⇨	Dáta tuairiscithe	**1 Bealtaine 2013 (1)**
	Stáisiún Gardaí	**Trá Lí (1)**
	An Garda a ghlac na sonraí	**Garda Sinéad Ní Fhoghlú (1)**

Sínithe	**Seán Mac an Iarla (1)**
Dáta	**8 Bealtaine 2013 (1)**

A (i) **Foirm:** 10 mír @ ½ mharc an ceann = **5 mharc**
5 mhír @ 1 mharc an ceann = **5 mharc**
= **10 marc**

(ii) **Cúiteamh:** €569 nó iPad nua. **(3)**

(iii) **Slánaíocht -** Ní féidir le Seán brabús a dhéanamh as an árachas. Ní féidir leis cúiteamh a fháil atá níos mó ná luach an iPad - €569. **(5)**

(iv) **Meon Lánmhaith -** Bhí oibleagáid ar Sheán an fhírinne a insint agus a fhoirm thogra le haghaidh árachais á líonadh isteach aige agus gach fíric ábhartha a thabhairt.
Leas Inárachais - Ba cheart do Sheán a bheith mar úinéir an iPad d'fhonn é a árachú. Bhí caillteanas airgeadais aige mar gur goideadh an iPad. Is é úinéir na maoine amháin a fhéadann árachas a ghlacadh. **(5)**

[23 marc]

(B)

(i) I gcás Dhiolúin, **tá ceadúnas sealadach aige agus tá sé 22 bliain d'aois.** **(2 × 3)**

(ii) Soláthraíonn árachas **tríú páirtí** cúiteamh do dhaoine eile a ghortaítear i gcarr Dhiolúin nó le carr Dhiolúin. Clúdaíonn sé damáiste a dhéanann carr Dhiolúin do mhaoin freisin. **Níl a charr féin clúdaithe.**

Soláthraíonn árachas **cuimsitheach** cúiteamh dóibh siúd go léir a ghortaítear le carr Dhiolúin, d'aon mhaoin a ndéantar damáiste di **leis an gcarr agus do dhamáiste a dhéantar do charr Dhiolan freisin** **(8)**

(iii) Ríomhann **Achtúire** an phréimh. **(3)**

[17 marc]
Iomlán: 40 marc

Ceist 5: Iasachtaíocht

(A)

An tSráid Mhór
Maothail
Co. Liatroma

11 Meitheamh 2013

An tUas. Niall Ó Dálaigh
An Trá
Bun Cranncha
Co. Dhún na nGall

Maidir le: Fruilcheannach in aghaidh Iasachta

A Néill, a chara,

Táim ag scríobh chugat chun an difríocht idir fruilcheannach agus iasacht mar mhodhanna airgeadais a mhíniú.

I bhFruilcheannach, íoctar éarlais agus íoctar an t-iarmhéid ina thráthchodanna. Faightear úinéireacht tar éis an tráthchuid deiridh a íoc. Is iad do chearta faoi Fhruilcheannach:

- cóip den chomhaontú Fruilcheannaigh a fháil lena léirítear an praghas ar airgead síos, an praghas fruilcheannaigh agus an Ráta Céatadánach Bliantúil (APR) / líon na dtráthchodanna / méid gach tráthchoda / an tréimhse shuaimhnithe.
- na hearraí a chur ar ais chuig an gcuideachta fruilcheannaigh murar féidir na tráthchodanna a íoc
- más rud é go n-íoctar níos mó ná trian amháin den phraghas fruilcheannaigh, ní ceadmhach don chuideachta fruilcheannaigh na hearraí a aisghabháil mura bhfaigheann sí cead ón gcúirt.

Tá iasacht ina foinse airgeadais ó institiúid airgeadais atá in-aisíoctha le hús thar thréimhse chomhaontaithe ama. D’fhéadfadh urrús comhthaobhach nó urrús a bheith ag teastáil. Is féidir leat an scútar a cheannach láithreach agus beidh úinéireacht iomlán agat. Is iad do chearta mar iasachtaí:

- eolas a bheith agat ar an Ráta Céatadánach Bliantúil (APR)
- eolas a bheith agat ar líon na n-aisíocaíochtaí
- eolas a bheith agat ar mhéid gach aisíocaíochta
- eolas a bheith agat ar an bpraghas ar airgead síos
- eolas a bheith agat ar chostas iomlán an chreidmheasa.
- tréimhse shuaimhnithe chun athrú intinne a cheadú.

Má bhíonn aon cheisteanna agat, ná bíodh drogall ort teagmháil a dhéanamh liom.

Is mise le meas

Éanna de Paor

Litir

Leagan amach: 9 @ 1 mharc	=	**9 marc**
2 Mhíniú @ (3) mharc an ceann	=	**6 mharc**
Cearta: 2 cheann @ 2 mharc	=	**4 mharc**
Gaeilge	=	**3 mharc**

[22 marc]

[Cuimsíonn Gaeilge poncaíocht, paragraif agus néatacht.]

(B) (i)

Rogha 1 (1)

Fruilcheannach	Éarlais	**€350**	**1 mharc**
	30 Tráthchuid @ €**210** an ceann	**€6,300**	**3 mharc**
	Iomlán	**€6,650**	**1 mharc**
			(6 mharc)

Rogha 2 (1)

Iasacht			
	€4,500 @ 10.5%	**€472.50**	**1 mharc**
	€3,000 @ 10.5%	**€315.00**	**1 mharc**
	€1,500 @ 10.5%	**€157.00**	**1 mharc**
		€945.00	**1 mharc**
	3 × €1,500	**€4,500.00**	**1 mharc**
	Iomlán	**€5,445.00**	**1 mharc**

7 marc

(ii) **Rogha:** Mholfainn an iasacht **1 mharc**

Dhá chúis: (2 cheann @ 2 mharc an ceann) = **4 mharc**

1. Tá sí níos saoire.
2. Beidh úinéireacht aige láithreach.

5 mharc
[18 marc]

Iomlán: 40 marc

Ceist 6: Pá agus Daoine ag Obair

(A) (i) Laghdaíonn creidmheas cánach an méid cánach atá iníoctha ag cáiníocóir. **(3)**

(ii)

Obair

Ollphá	**ÍMAT**
$\frac{702}{13}$ = €18 san uair Bunphá €702 **Ragobair** 5 × 1.5 × €18 = €135 1 × 2 × €18 = €36 €171 €873	873 × 41/% = €357.93 lúide creidmheas cánach €120.00 €237.93
Creidmheas Cánach	**Eile**
$\frac{€6{,}240}{52}$ = €120	ÁSPC/MSU €873 × 10.5% = €91.67

Duillín Pá			
Ainm: **Pádraigín Ní Chatháin**			**(1)**
Uimh. Seachtaine: **26**			**(1)**
Bunphá	€702		**(1)**
Ragobair	€171		**(4)**
Ollphá	→	€873.00	**(2)**
Creidmheas Cánach	€120		**(3)**
Asbhaintí			
ÍMAT	€237.93		**(5)**
ÁSPC/MSU	€91.67		**(2)**
Árachas Sláinte	€24.00		**(1)**
Coigilteas	€50.00		**(1)**
Asbhaintí Iomlána	→	€403.60	**(1)**
Glanphá	→	€469.40	**(1)**

22 marc

(iii) **Ioncam sa Bhreis:** Ragobair = **1 mharc**

Asbhaintí Neamh-reachtúla:

Coigilteas, Árachas Sláinte 2 cheann @ 1 mharc = **2 mharc**

[28 marc]

(B) (i) Is **obair** í seo mar nach bhfuil **aon íocaíocht** i gceist léi. Ní fhaigheann Pádraigín aon íocaíocht as a hobair le Focus Ireland. **(2 × 3)**

6 mharc

(ii)

- Thabharfadh sí scileanna obair bhuíne léi mar go n-oibríonn sí le daoine eile in Café Lani.
- Thabharfadh sí a scileanna lónadóireachta chuig an gcarthanas léi maidir le cabhrú le béilí a ullmhú do dhaoine gan dídean.
- Mar chócaire, tá scileanna eagrúcháin aici i gcistin a reáchtáil ar bhealach éifeachtúil. D'fhéadfaí na scileanna seo a úsáid ar son Focus Ireland.
- Bheadh scileanna maithe sóisialta agus cumarsáide aici le hidirghníomhú a dhéanamh leis an gcliantacht.

Cur síos ar 2 scil @ 3 mharc an ceann

[12 mharc]

Iomlán: 40 marc

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2013

STAIDÉAR GNÓ – ARDLEIBHÉAL – PÁIPÉAR II

Réitigh Mholta agus Scéim Mharcála

Ceist 1: Leabhar Túsiontrála, Mórleabhar agus Comhardú Trialach OXO Tta

(A - B)

Leabhar na nDíolachán ag OXO Tta (4)

Dáta 2013	**Sonraí**	**Uimh. Sonraisc**	**F**	**GLANMHÉID €**	**CBL €**	**Iomlán €**
1/5	KP Tta	11	MLF	26,000	5,980	31,980
7/5	SLD Tta	12	MLF	14,000	3,220	17,220
				40,000	9,200	49,200
				MLG	**MLG**	
		1		*1 (½+½)*	*1 (½+½)*	*1 (½+½)*

Leabhar na nAischur Isteach ag OXO Tta (2½)

Dáta 2013	**Sonraí**	**Uimh. Nóta Creidmheasa**	**F**	**GLANMHÉID €**	**CBL €**	**Iomlán €**
18/5	KP Tta	3	MLF	11,600	2,668	14,268
		1		*½*	*½*	*½*

Leabhar Miondealaithe Airgid Thirim OXO Tta - Taobh an Dochair (4½)

Dáta 2013	**Sonraí**	**Uimh. Admhála** *(1m)*	**F**	**Banc €**	**Díolacháin €**	**CBL €**	**Scair-chaipiteal €**	**Féichiúnaí €**	**Marc**
4/5	Scairchaipiteal	1	MLG	60,000			60,000		*1 (½+½)*
26/5	Díolacháin		MLG	34,440	28,000	6,440			*1½ (½+½+½)*
31/5	SLD Tta	2	MLF	10,000				10,000	*1 (½+½)*
				104,440	28,000	6,440	60,000	10,000	
1/6	Iarmhéid t/a			67,720					

Leabhar Miondealaithe Airgid Thirim OXO Tta - Taobh an Chreidmheasa (4½)

Dáta 2013	**Sonraí**	**Uimh. Seic (1m)**	**F**	**Banc €**	**Ceannacháin €**	**CBL €**	**Pá €**	**Marc**
11/5	Ceannacháin	1	MLG	29,520	24,000	5,520		*1½ (½+½+½)*
17/5	Pá	2	MLG	7,200			7,200	*1 (½+½)*
31/5	Iarmhéid t/s			36,720 67,720	24,000	5,520	7,200	
								1
				104,440				

Ceist 1: Leabhar Túsiontrála, **Mórleabhar** agus Comhardú Trialach OXO Tta ar lean.
(A - C)

Dáta 2013	Sonraí	F	Iomlán €	Dáta 2013	Sonraí	F	Iomlán €	Marc
MÓRLEABHAR GINEARÁLTA OXO Tta								
Cuntas Gnáth-Scairchaipitil								
				4/5	Banc	LAM	60,000	*1*
Cuntas Ceannachán								
31/5	Banc	LAM	24,000					*1*
Cuntas Díolachán								
				31/5	Glanfhéichiúnaithe Iomlána	LD	40,000	*1*
				31/5	Banc	LAM	28,000	*1*
							68,000	
Cuntas na nAischur Isteach								
31/5	Glanfhéichiúnaithe Iomlána	LLAI	11,600					*1*
Cuntas CBL								
31/5	Ceannacháin Airgid Thirim	LAM	5,520	31/5	Díolacháin ar chreidmheas	LD	9,200	*1+1*
31/5	Aischur Díolachán	LLAI	2,668	31/5	Díolacháin ar airgead	LAM	6,440	*1+1*
31/5	Iarmhéid t/s		7,452					*1*
			15,640				15,640	
				1/6	Iarmhéid t/a		7,452	
Cuntas Pá								
17/5	Banc	LAM	7,200					*1*
MÓRLEABHAR FÉICHIÚNAITHE OXO Tta								
Cuntas KP Tta								
1/5	Díolacháin	LD	31,980	18/5	Aischuir díolachán	LLAI	14,268	*1+1*
				31/5	Iarmhéid t/s		17,712	*1*
			31,980				31,980	
1/6	Iarmhéid t/a		17,712					
Cuntas SLD Tta								
7/5	Díolacháin	LD	17,220	31/5	Banc	LAM	10,000	*1+1*
				31/5	Iarmhéid t/s		7,220	*1*
			17,220				17,220	
1/6	Iarmhéid t/a		7,220					
							Marcanna Iomlána	**17**

(C) Leabhar Túsiontrála, Mórleabhar agus **Comhardú Trialach** OXO Tta ar lean.

Comhardú Trialach OXO Tta ar an 31/5/2013

	DOCHAR €	**SOCHAR €**	**Marc** *(4½)*
Banc	67,720		½
Ceannacháin	24,000		½
Pá	7,200		½
KP Tta	17,712		½
SLD Tta	7,220		½
Aischur Díolachán	11,600		½
Scairchaipiteal		60,000	½
Díolacháin		68,000	½
CBL		7,452	½
	135,452	135,452	

Achoimre ar Mharcanna

Mórleabhar	**Leabhar na nDíolachán**	**Leabhar na nAischur Díolachán**	**Leabhar Airgid Miondealaithe**	**Comhardú Trialach**	**Dátaí**	**Fóiliónna**	**Iomlán**
17	4	2½	9	4½	2	1	40

Ceist 2: Díolacháin, Doiciméid Ghnó agus Leabharchoimeád

(A) (i) Áirítear le **dhá** chúis le custaiméirí a choinneáil sásta:

	Cúiseanna	**Marc**
1	Fanfaidh na custaiméirí dílis	*2*
2	Déanfar níos lú gearán	*2*

(ii)

Plé le gearáin ó chustaiméirí	**Marc**
Ba cheart dó ghnó imscrúdú a dhéanamh ar ghearáin a chustaiméirí agus ansin Cinneadh a dhéanamh	*3*

(B)

(i)

	Nósanna Imeachta a úsáidtear agus Ráiteas Cuntais á n-eisiúint	**Marc**
1	Seiceáil go bhfuil ainm agus seoladh an cheannaí ceart	*2*
2	Seiceáil go bhfuil na sonraí / an t-áireamh cruinn	*2*

(B) (ii, iii, iv) **féach ar na leathanaigh ina dhiaidh seo**

Ceist 2: ar lean

(B) (ii) **Comhlánú an Ráitis Chuntais**

RÁITEAS				**Uimh. 56**	**Marc**
MEÁNLAE Tta, 10 Sráid an Droichid, Tulach Mhór, Co. Uíbh Fhailí					
Do: *PM Tta, 20 Bóthar na gCloch, Teamhair, Co. Uíbh Fhailí*			**Teil.** 057 93927101 **Cláruimhir CBL**. IE 55365 **Uimhir Chuntais** 3345 **Dáta:** *31/5/2013*		*2* *1*
DÁTA	**SONRAÍ**	**DOCHAR €**	**SOCHAR €**	**IARMHÉID €**	
1/5/2013	*Iarmhéid*			*1,200*	*1*
3/5/2013	*Sonrasc Uimh. 23*	*21,525*		*22,725*	*1+1*
10/5/2013	*Nóta Creidmheasa Uimh. 5*		*4,551*	*18,174*	*1+1*
29/5/2013	*Seic Uimh. 345*		*12,000*	*6,174*	*1+2*
1	2			Méid Dlite	*14m*

(B) (iii) **Comhlánú Seic agus Comhdhuille**

				Marc
Dáta	*29/5/2013*	**Banc na hÉireann, Teamhair, Co. Uíbh Fhailí**	90-17-77	*1*
Do	MEÁNLAE Tta		Dáta *29/5/2013*	*1+1*
Iarmhéid	€10,000	Íoc *MEÁNLAE Tta*	nó ordaigh	*1*
An Seic seo	€12,000	*Dhá mhíle dhéag euro*	*€12,000*	*1+1+1*
Iarmhéid Nua	€ (2,000)		PÓILÍN NÍ MHUIRÍOSA Póilín Ní Mhuiríosa	*1+1*
00345		**00345 90-17-77**	**34346213**	***9m***

Ceist 2: ar lean

(B) (iv)

Leabhar Miondealaithe Airgid Thirim PM Tta

Dáta	**Sonraí**	**Uimh. Seic**	**F**	**Banc €**	**Creidiúnaí €**	**Marc**
29/5/2013	*MEÁNLAE Tta*	*345*	*FR*	*12,000*	*12,000*	
1	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	***6m***

Achoimre ar Mharcanna

(A)	**(B)** (i)	**Ráiteas**	**Seic agus Comhdhuille**	**Leabhar Miondealaithe Airgid Thirim**	**Iomlán**
7	4	14	9	6	40

Ceist 3: Measúnú Gnó agus Árachas Gnó

(A) (i)

Ceannteideal	**Feidhmíocht**		**Marc**
Corrlach Glan	Méadú 3% ó 2011.	Sásúil.	*3*
Cóimheas Reatha	Laghdú 1.2 ó 2011.	Mí-shásúil	*3*
Ráta Láimhdeachas Stoic	Méadú 6 oiread ó 2011.	Sásúil	*3*

(ii) **Feidhmíocht Mhí-Shásúil a Fheabhsú**

Ceannteideal	**Feidhmíocht a fheabhsú**	**Marc**
Cóimheas Reatha	Tuilleadh airgead tirim a lóisteáil i gCuntas Bainc ITH Tta	*3*

(iii) **Sásta leis an Toradh ar Chaipiteal in Úsáid**

Cúiseanna	**Freagra**	**Marc**
	Ní bheinn	*2*
Cúis 1	Tá an toradh 4.5% níos lú ná an toradh 6.5% atá ar fáil ar Chuntas Taisce Bainc	*2*
Cúis 2	B'ionann an toradh don dá bhliain	*2*

(B) (i) **Ainm an árachais atá riachtanach de réir an dlí**

Freagra	**Marc**
Árachas Gluaisteáin	*3*

(ii) **Trí shaghas eile árachais a d'fhéadfadh ITH Tta a cheannach**

Saghas	**Cúis**	**Marc**
Goid Earraí/Trealaimh	Ar eagla go ngoidfí stoc agus trealamh.	***1***+*2*
Dliteanas Fostóra	Ar eagla go ngortófaí fostaithe agus iad i mbun oibre	***1***+*2*
Dliteanas i leith táirgí	Ar eagla go ndéanfadh na hearraí/seirbhísí a dhíoltar dochar do chustaiméirí	***1***+*2*

(iii) **Ríomh an Chúitimh**

Foirmle	**Obair**	**Méid an Chúitimh**	**Marc**
$\frac{\text{Méid árachaithe} \times \text{Damáiste}}{\text{Luach na bhFoirgneamh}}$	$\frac{€240{,}000 \times €40{,}000}{€300{,}000}$	€32,000	*5*
Míniú ar an bhfreagra	Bhí tearc-árachas €60,000 ar na foirgnimh agus laghdaíodh an cúiteamh dá réir.		*5*

Achoimre ar Mharcanna

Roinn na gCeisteanna	Marc	Marc
A (i)	6	18
A (ii)	6	
A (iii)	6	
B (i)	3	22
B (ii)	9	
B (iii)	10	
Iomlán	**40 marc**	

Ceist 4: Cuntais Chríochnaitheacha agus Clár Comhardaithe

(A)

1½		+ 1		+ 1½	Marc
Cuntas Trádála, Cuntas Leithghabhála Brabúis agus Caillteanais		**BARR Tta**	**don bhliain dar chríoch 31/12/2012**		
		€	**€**	€	
	Díolacháin			310,000	*½*
	Lúide Costas Díolachán				
1/1/2012	Stoc Tosaigh		10,000		*½*
	Ceannacháin		104,000		*½*
	Carraeireacht Isteach		6,000		*½*
	Costas Earraí ar fáil le Díol		120,000		
31/12/2012	Lúide Stoc Deiridh		12,000	108,000	*½+**0***
	OLLBHRABÚS			**202,000**	*2 (**1**+1)*
	Móide Gnóthachain				
	Coimisiún Infhaighte		8,000		*½*
	Móide Coimisiún Infhaighte dlite		1,400	9,400	*½+½*
				211,400	***0***
	Lúide Speansais				
	Fógraíocht	16,000			*½*
	Móide fógraíocht dlite	4,000	20,000		*½ + ½*
	Árachas	10,700			*½*
	Lúide árachas réamhíoctha	1,300	9,400		*½+½*
	Pá		67,000		*½*
	Dímheas: Foirgnimh	9,500			*½*
	Innealra	24,000	33,500	129,900	*½+½+**0***
	GLANBHRABÚS			**81,500**	*3 (**1**+2)*
	Lúide Díbhinní íoctha			33,300	*½*
				48,200	***0***
	Móide Cúlchiste Tosaigh			60,000	*1*
	CÚLCHISTE			**108,200**	***0***
					19½m

Ceist 4: (A) ar lean.

½	*1*	*½*		Marc
Clár Comhardaithe	**BARR Tta**	**ar an 31/12/2012**		
SÓCMHAINNÍ SEASTA	**€ Costas**	**€ Dímheas**	**€ Glanluach de réir na Leabhar**	
Foirgnimh	380,000	9,500	370,500	*½+½+½*
Innealra	160,000	24,000	136,000	*½+½+½*
Sócmhainní Seasta Iomlána	540,000	33,500	506,500	*½+½+½*
SÓCMHAINNÍ REATHA				
Stoc Deiridh	12,000			*½*
Féichiúnaithe	15,000			*½*
Airgead	3,000			*½*
Coimisiún Infhaighte dlite	1,400			*½*
Árachas réamhíoctha	1,300	32,700		*½+**0***
Lúide FIACHAIS REATHA				
Rótharraingt bhainc	10,000			*½*
Creidiúnaithe	17,000			*½*
Fógraíocht dlite	4,000	31,000		*½+**0***
CAIPITEAL OIBRE			1,700	***0***
GLANSÓCMHAINNÍ IOMLÁNA			**508,200**	*½*
MAOINITHE AG	**ÚDARAITHE**	**EISITHE**		
450,000 Gnáthscair ar €1	450,000	370,00 0		*1+1*
Móide Cúlchiste		108,20 0		*½*
Móide Fiachais Fhadtréimhseacha				
Iasacht 30 bliain		30,000		*½*
CAIPITEAL IN ÚSÁID			**508,200**	*½*
				14½

(B)

An méid Airgeadais is féidir a fháil	**Marc**
€80,000	*5*

Achoimre ar Mharcanna

(A)	**Cuntas Trádála, Cuntas Leithghabhála Brabúis agus Caillteanais** **Clár Comhardaithe** **Cur i láthair**	**19½** **14½** **1**	**35**	**Iomlán** **40 marc**
(B)	**Freagra Ceart**		**5**	

Ceist 5: Cineálacha Úinéireacht Ghnó, Margaíocht agus Plean Gnó

(A)

Cineál Úinéireachta	**Úinéireacht**	**Dliteanas**	**Dáileadh Brabúis**	**Marc**
Trádálaí Aonair	1	Neamhtheoranta	Glacann an t-úinéir an brabús ar fad	*2+2+2*
Cuideachta Phríobháideach Theoranta	1 go 99	Teoranta leis an méid a infheistíodh	Díbhinn idir scairshealbhóirí	*2+2+2*

5 (B) Obair

(i)

Praghas Díola	**Obair**
€7,150	€5,500 + €1,650 (30% de €5,500)

(ii)

Méid na hIasachta Airgeadais	**Obair**
€250,000	**€750,000 lúide €300,000 (3 @ €100,000) + Deontas €200,000**

Féach ar an gcéad leathanach eile le haghaidh Plean Gnó comhlánaithe

Ceist 5: ar lean

PLEAN GNÓ

SONRAÍ CUIDEACHTA Ainm na Cuideachta	***PAT Tta***			*Marc* *1*
Seoladh na Cuideachta	***Caolsráid an Phoill, Luimneach***			
Stiúrthóirí	***(i)*** *Pól Ó Broin*	**(ii)** *Áine Nic Ghabhann*	**(iii)** *Antóin Ó Ceallaigh*	*1+1+1*
Bainisteoir Margaíochta	*Pól Ó Broin*			
Bainisteoir Airgeadais	*Áine Nic Ghabhann*			*1*
Bainisteoir Táirgíochta	*Antóin Ó Ceallaigh*			*1*
Banc na Cuideachta	*AIB*			*1*
TÁIRGE Sonraí	*Tithe a iarfheistiú chun cailliúint teasa a laghdú*			*1*
TAIGHDE MARGAIDH Méid an Spriocmhargaidh	*600,000 teaghlach*			*1*
Príomhiomaitheoirí	(i) ***FANTE Tta***	(ii) ***LEANTEAS Tta***		***1+1***
Praghas Díola gach tí	€7,150			*3*
CUR CHUN CHINN DÍOLACHÁN Trí Mhodh	**(i)** *Fógraíocht ar an teilifís*			*1*
	(ii) *Scaipeadh Bileog*			*1*
Oiriúnacha	**(iii)** *Freastal ar Thaispeántais Tithe Idéalacha*			*1*
AIRGEADAS Méid Iomlán ag Teastáil	*€ 750,000*			*1*
An Méid Airgid ar Fáil	*€ 500,000*			*2*
Méid na hIasachta Airgeadais	*€ 250,000*			*2*
SÍNITHE NA STIÚRTHÓIRÍ	**(i)** *Pól Ó Broin*	**(ii)** *Áine Nic Ghabhann*	**(iii)** *Antóin Ó Ceallaigh*	*1+1+1*
DÁTA	*11/6/2013*			*1*
				28

Achoimre ar Mharcanna

(A)	**12**	**Iomlán**
(B)	**28**	**40 marc**

Ceist 6: Costas Seachadta agus Fostóir

(A) Costas Iompair le haghaidh lá amháin

Roinn	Freagra	Marc
(A) (i) **Costas Díosail (2 mharc)**	**€32.94 (3 mharc)**	*5*
(A) (ii) **Costas Oibre (2 mharc)**	**€250.20 (4 mharc)**	*6*
(A) (iii) **Costais Bhliantúla (2 mharc)**	**€24 (4 mharc)**	*6*
(A) (iv) **Costais Iomlána ara n-áirítear an Dola (2 mharc)**	**€337.14 (3 mharc)**	*5*
	Marcanna Iomlána	***22***

(B) **Dhá** shlí arbh fhéidir costais seachadta a laghdú

Áirítear le **dhá shlí arbh fhéidir costais seachadta a laghdú**:	**Marc**
Bóithre/droichid/tolláin dola a sheachaint chun costais dola a laghdú.	*3*
Athrú ó leoraithe díosail go leoraithe leictreacha/hibrideacha.	*3*

(C) (i)

Áirítear le **dhá cheart a bhaineann le fostóirí:**	**Marc**
Cinneadh a dhéanamh ar aidhmeanna an ghnó / gnó a bhunú	*3*
Fostaithe oiriúnacha a roghnú	*3*

(ii)

Áirítear le **dhá chúram a bhaineann le fostóirí:**	**Marc**
Géilleadh do gach dlí saothair	*3*
Coinníollacha oibre atá sábháilte agus sláintiúil a sholáthar	*3*

Achoimre ar Mharcanna

A	B	C	Iomlán
22	**6**	**12**	**40**